

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

Б.Г. Гвоздецька, Л.Г. Квасній

СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ І УПРАВЛІННЯ

методичні вказівки до виконання індивідуального завдання

для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня

спеціальність 054 Соціологія

галузі знань: 05 Соціальні і поведінкові науки

Дрогобич 2019

УДК 316.334.22(072)

Г 25

Рекомендовано до друку вченою радою Прикарпатського інституту імені Михайла Грушевського МАУП (протокол № 2 від 26.09.2019 р.).

Г25 Гвоздецька Б.Г., Квасній Л. Г. Соціологія праці та управління. Методичні вказівки до виконання індивідуального завдання (для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня спеціальності 054 «Соціологія», галузі знань: 05 «Соціальні і поведінкові науки») / Б.Г. Гвоздецька – Дрогобич : ПП «Коло», 2019. – 38 с.

Методичні вказівки до виконання індивідуального завдання з курсу «Соціологія праці і управління» для фахівців ОКР «Бакалавр» спеціальності «Соціологія» є складовою частиною вивчення курсу згідно з навчальним планом і призначені допомогти студентам у самостійній пошуково-дослідній роботі. Видання містить перелік двадцяти дев'яти тем, які доповнюють теоретичний матеріал, що передбачений програмою, приклади оформлення роботи, рекомендації щодо її виконання та розширений список рекомендованої літератури.

Рецензенти:

Щербан О.Я.

к.е.н., доцент кафедри фінансів обліку і аналізу, ВСП Н-Н "ІППТ" НУ "Львівська політехніка"

Лещук Г.В.

д.е.н., професор кафедри економіки та підприємництва Прикарпатського Інституту імені Михайла Грушевського

© Гвоздецька Б.Г., Квасній Л.Г. 2019

© Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ З КУРСУ «СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ І УПРАВЛІННЯ».....	5
1. Мета і завдання індивідуального завдання	5
2. Вибір теми, складання і затвердження плану	6
3. Написання тексту індивідуального завдання	7
4. Оформлення індивідуального завдання	8
5. Захист індивідуального завдання	10
РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ..	11
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	28
ДОДАТКИ	33

ВСТУП

Індивідуальне завдання (далі ІЗ) необхідне для систематизації, закріплення та розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни «Соціологія праці і управління». Воно дозволить студентам розвинути навички самостійної роботи й оволодіти методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою ІЗ.

Метою виконання ІЗ є закріплення та перевірка якості знань, вмінь і навичок, які студенти набули під час настановочних занять й самостійної роботи з літературою та навчальними посібниками.

При виконанні ІЗ студент повинен:

- поглибити, систематизувати і закріпити теоретичні знання з дисципліни;
- оволодіти методикою соціологічного аналізу;
- продемонструвати вміння в сфері науково-дослідної діяльності, роботи з готовими матеріалами, вміння творчого й оригінального вирішення поставлених завдань;
- розвинути навички формулювати самостійно висновки.

ІЗ студенти виконують самостійно протягом вивчення дисципліни «Соціологія праці і управління» з проведенням консультацій викладачем відповідно до графіка навчального процесу.

Завдання оцінюється як частка навчального курсу з урахуванням у загальній оцінці за курс. Зміст, структура, порядок подання та захисту ІЗ, критерії оцінювання розробляються викладачем і доводяться до відома студентів до початку його виконання.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ З КУРСУ «СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ І УПРАВЛІННЯ»

1. Мета і завдання індивідуального завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Соціологія праці і управління» є невід'ємною складовою частиною усього навчального процесу і являє собою важливу форму самостійної роботи студентів по вивченню дисципліни.

Виконання індивідуальної роботи направлене, з одного боку, на більш глибоке вивчення соціально-економічних проблем, з іншого боку, на вироблення у студентів елементарних навичок наукового дослідження, соціологічного мислення.

Індивідуальне завдання відображає рівень теоретичних знань студента, отриманих в ході вивчення даної дисципліни, і здатність застосовувати їх в реальному житті.

Порядок виконання індивідуальної роботи наступний:

1. Вибір теми.
2. Вивчення наукової літератури.
3. Написання роботи.
4. Оформлення роботи.
5. Захист.

У індивідуальному завданні студент повинен всебічно й глибоко розкрити зміст обраної теми, показати знання літературних джерел. Рекомендації, пропозиції, прогнози та заходи щодо вдосконалення досліджуваної проблеми можуть бути розроблені студентом як самостійно, так і на підставі вивчення й узагальнення передового досвіду, висвітленого у літературних джерелах. Вони повинні бути обґрунтованими, реальними, мати теоретичну і практичну цінність.

2. Вибір теми, складання і затвердження плану

Написання індивідуального завдання починається з вибору теми. Тематика розробляється викладачем, який читає лекційний курс, і надається студентам.

При виборі теми студент повинен керуватись ступенем власного інтересу до вивчення тієї чи іншої соціально-економічної проблеми. При цьому він повинен опиратися на науковий і практичний інтерес, викликаний роботою в проблемних групах та опрацювання спеціальної літератури з даного курсу.

Визначившись з варіантом індивідуальної роботи, студент приступає до підбору і вивчення літератури. Значну допомогу в цьому йому може надати перелік літератури (підручників, навчальних посібників, монографій, наукових статей і т.п.) запропонований у методичних рекомендаціях.

У процесі вивчення основної і додаткової літератури студент складає план індивідуальної роботи, який складається з вступу, трьох-чотирьох вузлових питань, висновку, списку використаних джерел.

План узгоджується з керівником, після чого студент приступає до написання тексту індивідуального завдання.

Таблиця 1

Рекомендована структура індивідуальної роботи

	Структурний елемент роботи	Рекомендації щодо змісту
1	ЗМІСТ	
2	ВСТУП	Обґрунтування актуальності теми роботи, означення мети, завдань, об'єкту та предмету дослідження, характеристика методично-інформаційної основи дослідження, короткі відомості про об'єкт, що досліджується.
3	РОЗДІЛ 1 (ТЕОРЕТИЧНИЙ)	Теоретичне узагальнення економічної та соціальної сутності природи об'єкту та предмету дослідження, а також обґрунтування основних напрямків розв'язання обраної для дослідження проблеми.

4	РОЗДІЛ 2 (АНАЛІТИЧНИЙ)	Організаційно-економічна діагностика, аналіз та оцінка наявного стану вирішення обраної для дослідження проблеми. Залежно від характеру обраної проблеми висвітлюються існуючі <u>методики аналізу</u> її дослідження, їх переваги та недоліки. Зокрема, у цьому розділі здійснюється аналіз системи показників, які дозволяють оцінити різні сторони предмету дослідження (рівень, сутність, властивості, особливості, характер змін, співвідношення складових).
5	РОЗДІЛ 3 (ОПТИМІЗАЦІЙНИЙ)	Розробка рекомендацій і пропозицій оптимізаційного характеру щодо вирішення досліджуваної проблеми, обґрунтування заходів щодо підвищення ефективності діяльності. Слід пропонувати конкретні механізми економічного чи управлінсько-організаційного характеру.
6	ВИСНОВКИ	Наводяться загальні висновки за всією роботою, вказується їх відповідність означеним у вступі завданням та рівень досягнення поставленої мети.
7	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	Не менш 10 літературних джерел. У тексті роботи мають міститися посилання не менш як на 80% використаних джерел, наведених у переліку.
8	ДОДАТКИ	Допоміжні ілюстрації, проміжні розрахунки, довідкова та інша додаткова інформація.

3. Написання тексту індивідуального завдання

Обсяг індивідуальної роботи в рукописному варіанті повинен складати в середньому 15 – 20 сторінок.

Робота починається з вступу, обсяг якого не повинен перевищувати 1 – 2 сторінки. У вступі розкривається актуальність вибраної теми, міра її теоретичної розробки, вказуються основні дискусійні питання, формулюється мета написання роботи і дається пояснення загальної логіки викладу матеріалу.

Далі викладається основна частина, в якій розкривається зміст теми.

Виклад кожного розділу доцільно починати з постановки питання, із з'ясування змісту соціальних та економічних явищ, що аналізуються і реальних процесів. Потім треба перейти до характеристики властивих даним процесам меж і особливостей, показати різноманіття форм вияву і відобразити їх розвиток. Кожне положення роботи не повинно бути просто декларовано. Його потрібно підкріпити аргументованими роз'ясненнями і

науково обґрунтованими доказами.

При написанні індивідуальної роботи обов'язково потрібно враховувати специфіку даної дисципліни. У тексті обов'язково повинні використовуватися основні елементи економічного аналізу: графічне або математичне моделювання, зведені таблиці і діаграми.

На закінчення автор повинен чітко сформулювати основні теоретичні висновки і практичні рекомендації, що органічно витікають з кожного питання його роботи. По своєму об'єму висновок не повинен перевищувати 2 сторінки.

Перелік використаних джерел в роботі рекомендується складати в алфавітному порядку з повним бібліографічним описом джерел. У список включається та література, яка використовується при виконанні роботи.

У додатках рекомендується розміщувати допоміжний матеріал. Вони розташовуються в порядку появи посилань в тексті. Якщо їх багато (більше 10), то вони об'єднуються по видах: первинна документація, статистичні дані; вихідні дані.

Консультуючись з викладачем в процесі написання роботи, студент може отримати відповіді на всі питання, що його цікавлять.

4. Оформлення індивідуального завдання

Перша сторінка роботи – титульний аркуш (див. додаток 1). На другій сторінці наводиться план роботи з вказівкою номерів сторінок, які відповідають питанням і підпитанням роботи (див. додаток 2). Текст роботи пишеться на одній стороні стандартного аркуша (формат А4) розбірливо і акуратно.

Допускається представлення індивідуальної роботи у вигляді комп'ютерного роздруку (Times New Roman, 14; міжрядковий інтервал – 1,5; всі поля – 2 см; абзацний відступ 1,25 см: нумерація сторінок у правому верхньому куті; форматування тексту по ширині).

У список літературних джерел, що розташований в кінці індивідуальної

роботи, включається література, яка безпосередньо використана при написанні роботи (вона цитувалася, на неї посилалися або вона послужила відправною точкою при формуванні положень автора).

Зразок бібліографічного оформлення літературних джерел наведений в додатку 3.

Всі цитати, що наводяться в роботі, беруться в лапки. При пропуску слів ставлять крапки. При цьому необхідно стежити, щоб таке скорочення не відбилося на значенні цитат. Необхідні пояснення можуть вміщуватися в самому тексті в дужках або у виносках і обов'язково обумовлені, щоб читач бачив, що обмовка належить автору, а не джерелу, що цитується.

Всі цитати і статистичні дані повинні мати посилання на джерела. Допускається два варіанти оформлення посилань:

- посилання наводиться внизу сторінки і відділяється від тексту горизонтальною лінією. У посиланнях на книги вказується прізвище і ініціали автора, повна назва книги, видавництво, рік видання і кількість сторінок (див. додаток 4а). При декількох посиланнях на одне і те ж джерело на одній сторінці (якщо вони йдуть підряд) досить, не повторюючи його назви, писати «Там же, – 3»;
- посилання у вигляді [№, 3], де № – номер літературного джерела в списку літератури, що використовується, 3 – номер сторінки, з якої взята цитата (див. додаток 4 б).

Таблиці, що наводяться в тексті, графіки та діаграми повинні бути правильно оформлені.

Таблиці нумеруються арабськими цифрами в межах розділу (питання). У правому верхньому кутку таблиці над заголовком вміщується напис «Таблиця» з вказівкою номера таблиці. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, розділеного крапкою (див. додаток 5 а).

Рисунки (графіки, схеми, різні діаграми) також нумеруються в межах розділу. Нумерації складаються з слів «Рисунок» (графік, діаграма), номер

розділу, крапка, номер малюнка в розділі. Найменування малюнка вміщують над ілюстрацією, номер малюнка – під нею (див. додаток 5 б).

При першому посиланні на рисунок (таблицю) вказується його (її) повний номер, при повторному посиланні додають «див.», наприклад «див. рис. 2.1». Якщо в роботі одна таблиця (рисунок), її (його) не нумерують і слова «Таблиця» («Рис.») не пишуть.

Порушення вимог до оформлення індивідуального завдання призводить до необхідності його переробки.

5. Захист індивідуального завдання

Керівник роботи перевіряє індивідуальну роботу та виставляє попередню оцінку. Якщо оцінка позитивна, робота допускається до захисту. На роботі зазначається «До захисту», ставиться дата та підпис викладача.

При підготовці до захисту студенту потрібно уважно ознайомитися з критичними зауваженнями викладача, додатково вивчити питання, що викликали ці зауваження.

Захист індивідуальної роботи складається з доповіді студента (5 – 7 хвилин) по виконаній роботі та у відповідях на питання, які поставлені в рецензії керівником або виникли в ході захисту. Після цього визначається захищена чи не захищена індивідуальна робота.

Оцінювання індивідуальної роботи здійснюється викладачем, на роботі ставиться надпис «Захищено», дата та підпис викладача. Захищена індивідуальна робота виступає допуском студента до складання екзамену з дисципліни «Соціологія праці і управління».

РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

№ з/п	Тематика індивідуальних завдань	Питання на які потрібно звернути увагу при розкритті теми індивідуального завдання
1.	Соціологія праці як галузева соціологічна теорія	Розгляньте об'єкт, предмет соціології праці, мету і завдання дисципліни у розбудові українського суспільства. Дайте загальну характеристику рівнів формування соціологічних знань. Розкрийте сутність основних категорій соціології праці, дайте їх характеристику. Визначте характер основних соціальних процесів у сфері праці, виокреміть соціальне в суспільних процесах, назвіть найважливіші соціальні процеси. Складіть схему відмінностей предметів різних дисциплін про працю від предмету соціології праці. <i>Література:</i> 1. Барвінський А. О. Соціологія. Курс лекцій для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328с. 2. Вакуленко С. М. Соціологія праці : навч.-метод. посіб. / С. М. Вакуленко. – К. : Знання, 2008. – 262 с. 3. Дворецька Г. В. Соціологія праці : навч. посіб. / Г. В. Дворецька. – К. : КНЕУ, 2001. – 244 с. 4. Лукашевич М. П. Соціологія праці : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Лукашевич. – К. : Либідь, 2004. – 440 с. 5. Соціально-трудова відносина: питання теорії та практики : навч. посіб. / Осовий Г. В., Жуков В. І., Руденко В. М., Семеніхін В. О. – К. : АПСВ, 2005. – 411 с. 6. Дворецька Г.В. Соціологія праці: Навчальний посібник. К., 2001. – 244 с. 7. Соціологія праці як наука: об'єкт, предмет і функції // Соціологія: Загальний курс. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.biglib.com/book/8_Sociologiya_Zagalnii_kyrs/785_1_1_Sociologiya_praci_yak_nayka_obekt_predmet_i_funkcii
2.	Історія становлення соціологічного знання про працю	Розгляньте етапи розвитку історії соціологічної думки про працю: донауковий, класичний та період індустріальної соціології. Дайте коротку характеристику поглядів вчених класичного періоду: Адама Сміта, Огюста Конта, Герберта Спенсера, Еміля Дюркгейма, Макса Вебера, Карла Маркса. Виокреміть основні ідеї класичного періоду становлення

		соціологічної думки про працю. Розкрийте основні теорії індустріальної соціології: «тейлоризму та фордизму» Ф. Тейлор, Г. Форд; «людських стосунків» Е. Мейо; «теорія соціометрії» Д. Морено; «провідної мотивації» А. Маслоу, Д. Макгрегор, «збагачення праці» Ф. Херцберг. Визначте актуальні напрями розвитку сучасної соціологічної думки про працю. _____ <i>Література:</i> 1. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки. Пер. з фр. Г. Філіпчука. /Р. Арон. – К. : Юніверс, 2004. – 688 с. 2. Вебер М. Избранные произведения : пер. с нем. / М. Вебер. – М. : Прогресс, 1990. – 804 с. 3. Волков Ю. Е. К выработке современного представления о сущности труда / Ю. Е. Волков // Социол. исслед. – 2009. – № 3. – С. 27–35. 4. Дворецька Г. В. Соціологія праці : навч. посіб. / Г. В. Дворецька. – К. : КНЕУ, 2001. – С. 32–91. 5. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. Метод социологии : пер. с фр. / Э. Дюркгейм. – М. : Наука, 1990. – 575 с. 6. Захарченко М.В., Погорілий О.І. Історія соціології: Від античності до початку ХХ ст. / М.В. Захарченко, О.І. Погорілий. – К. : Либідь, 1993. – 336 с. 7. Золотухин В. Е. Парадоксальная сущность труда / В. Е. Золотухин // Социол. исслед. – 2010. – № 10. – С. 150–151. 8. История социологии // Под общ. ред. А.Н. Елсукова и др. – Минск, 1999. 9. История социологии в Западной Европе и США: Учебник / Отв. ред. Г.В. Осипов. – М.: ИНФРА, 1999. 10. Кравченко А.И. Социология труда в XX веке. Историко-критический опыт / А.И.Кравченко. – М: ИНФРА-М, 1987. – 320 с. 11. Соколова Г. Н. Тенденции развития социологии труда в 80–90-х годах / Г. Н. Соколова // Социол. исслед. – 1991. – № 3. – С. 32–39.
3.	Становлення і розвиток соціології праці в Україні	Проаналізуйте передумови виникнення вітчизняної соціології праці. Зверніть увагу на ідеї українських філософів-гуманістів (І. Франко, К. Алчевська, В. Антонович, М. Драгоманов та ін.), обґрунтуйте їх внесок в розуміння ролі праці в житті суспільства і особистості, соціології як науки. Відзначте, що соціологія праці як самостійна наукова галузь виділилася в середині 50-х років. Етап її становлення (поч. 20-х - сер. 50-х років ХХ ст.) співпав з бурхливим розвитком емпіричних соціологічних досліджень на Заході. Висвітлюючи розвиток соціології праці в 20-30-ті роки ХХ ст., рекомендується показати її спрямованість на вирішення питань господарської практики, пошук методів і підходів до вивчення нових

		суспільних явищ і процесів у сфері праці. Проаналізуйте соціально-економічні та ідеологічні чинники, які сприяли відродженню соціології в 50-60-і роки, проаналізувати проблематику емпіричних досліджень, що проводилися в ці роки в сфері праці. Покажіть, що в 70-80-ті роки розвиток соціології праці йшов паралельно з розвитком загальної соціології. Розгляньте особливості сучасної вітчизняної соціології праці, визначте її специфіку, тематику досліджень, сформулюйте роль соціології праці в процесі становлення ринкових відносин. <i>Література:</i> 1. Атаян Г. В. Бюджетные исследования рабочих в дореволюционной России / Г. В. Атаян // Социол. исслед. – 2000. – № 1. – С. 121–125. 2. Волков Ю. Е. К выработке современного представления о сущности труда / Ю. Е. Волков // Социол. исслед. – 2009. – №3. – С. 27–35. 3. 4. Дворецька Г. В. Соціологія праці : навч. посіб. / Г. В. Дворецька. – К. : КНЕУ, 2001. – С. 32–91. 4. Золотухин В. Е. Парадоксальная сущность труда / В. Е. Золотухин // Социол. исслед. – 2010. – № 10. – С. 150–151. 5. Молевич Е. Ф. Труд как объект и предмет исследований общей социологии / Е. Ф. Молевич // Социол. исслед. – 2001. – № 7. – С. 38–41. 6. Огаренко В. М. Соціологія праці : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Огаренко, Ж. Д. Малахова. – К. : Центр навч. л-ри, 2005. – 303 с. 7. Соколова Г. Н. Тенденции развития социологии труда в 80–90-х годах / Г. Н. Соколова // Социол. исслед. – 1991. – № 3. – С. 32–39. 8. Соціологія праці та управління : термінолог. слов.-довід. / відп. ред. В. А. Полторак. – К., 1993. – 144 с. 9. Тощенко Ж. Т. Предмет и структура социологии труда / Ж. Т. Тощенко // Социол. исслед. – 2003. – № 3. – С. 48–58.
4.	Праця як соціальний процес і соціальний інститут	Дослідіть працю як вид соціальної діяльності. Зверніть увагу на те, що соціологія вивчає працю як вид соціальної діяльності, як соціальний процес, як соціальне явище і як соціальний інститут. Дайте характеристику різним сторонам суспільної праці. Визначте основні функції праці, адже через її основні функції можна побачити її подвійну природу: з одного боку, - громадський процес, спрямований на оволодіння природою, а з іншого - соціальний процес, в ході якого поєднуються індивідуальні, групові і суспільні інтереси. Саме другий аспект визначає специфіку соціологічного підходу до аналізу праці як соціального інституту. Розкрийте подвійну природу і соціальну сутність праці. Встановіть відмінності між громадським та

		соціальним поділом праці. <i>Література:</i> 1. Вакуленко С. М. Соціологія праці : навч.-метод. посіб. / С. М. Вакуленко. – К. : Знання, 2008. – С. 29–47. 2. Дворецька Г.В. Соціологія праці: Навч. посібник / Г.В. Дворецька. – К.: КНЕУ, 2001. – 244 с. 3. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. Метод социологии : пер. с фр. / Э. Дюркгейм. – М. : Наука, 1990. – 575 с. 4. Лукашевич М. П. Соціологія праці : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Лукашевич. – К. : Либідь, 2004. – С. 83–95, 103–112. 5. Полторак В. А. Социология труда : справ. / В. А. Полторак. – Днепропетровск : Арт-пресс, 1997. – С. 74, 85, 114, 123.
5.	Праця як спосіб організації стандартизованої зайнятості	Дайте оцінку класичного тлумачення праці як універсального та необхідного для усіх типів соціальних систем діяльнісного процесу взаємодії людини з природою з метою створення ресурсної бази для задоволення своїх потреб. Аргументуйте значущість дослідження соціально-інтегративної сутності праці в контексті соціологічного розуміння праці як технологічного способу організації стандартизованої зайнятості. <i>Література:</i> 1. Дарендорф Р. У пошуках нового устрою. Лекції на тему політики свободи у ХХІ столітті / Ральф Дарендорф. - К.: Вид. дім «Кієво-Могилянська Академія», 2006. – 109 с. 2. Мартен Д., Мецжер Ж-Л., П'єр Ф. Метаморфози світу. Соціологія глобалізації / Домінік Мартен, Жан-Люк Мецжер, Філіп П'єр; Пер. з фр. Є.Марічева. - К.: Вид дім «КМ Академія», 2005. - 302с. 3. Судаков В. І. Праця як соціально-інтегративний процес та технологічний спосіб організації стандартизованої зайнятості / В. І. Судаков // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – 2014, – №3 (24). – С. 14 – 21. 4. Социологическая энциклопедия: В.2 т. Т.2 / Руководитель научного проекта Ю.Г.Семьгин; Главный редактор В.Н.Иванов. – М.: Мысль, 2003. – 863с. 5. Социология: Энциклопедия /Сост.: А.А.Грицанов и др.- Мн.: Книжный дом, 2003. – 1312с
6.	Роль МОП у системі регулювання зайнятості та соціально	Розгляньте історію становлення та розвитку Міжнародної організації праці (МОП). Визначте цілі та основні напрямки її діяльності. Проаналізуйте як здійснюється процес регулювання зайнятості та соціально-трудових відносин у конвенціях та рекомендаціях МОП. <i>Література:</i> 1. Міжнародна організація праці [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу : http://www.ilo.org.ua/Pages/default.aspx.

	-трудо­вих відносин	2. Костин Л.А. Международная организация труда / Л.А. Костин. – М. : Изд-во «Экзамен», 2002. – 416 с. 3. Соціально-трудо­ві відносини: питання теорії та практики в Україні: Навч. посіб. / Г.В. Осовий, В.І. Жуков, В.М. Руденко та ін. – К. : АПСВ, 2005. – 432 с. 4. Жадан О.В. Взаємодія України з МОП у вирішенні глобальних проблем соціально-трудо­вої сфери / О.В. Жадан // теорія та практика державного управління. – 2014. – Вип. 1 (44). – С. 3 – 12. 5. Новосельська І. Роль Міжнародної організації праці в забезпеченні виконання Україною законодавства із захисту трудових прав працівників / І. Новосельська // Підприємство, господарство і право. – 2010. – № 5. – С. 120–125.
7.	Професій на структура сучасного суспільства	Розкрийте сутність праці як соціального процесу, покажіть його роль в процесі формування соціальної структури суспільства. Висвітліть економічні та соціальні основи суспільного поділу праці. Охарактеризуйте неоднорідність праці як основу соціальної диференціації працівників. Дайте визначення поняттям «професія», «професійна група», виявіть соціальні відмінності професійних груп як джерело соціальної нерівності. Опишіть соціально-професійні групи в соціальній структурі суспільства. Зробіть аналіз основних протиріч розвитку праці в умовах НТР та шляхи їх подолання. <i>Література:</i> 1. Ану­рин В. Ф. Про­фес­си­ональ­на стратифікація и закон пере­ме­ны тру­да / В. Ф. Ану­рин // Со­ци­ол. ис­след. – 2006. – № 7. – С. 23–33. 2. Го­лен­ко­ва З. Т. Со­ци­аль­не ха­рак­те­ри­сти­ки тру­до­вої за­ня­то­сти в ре­ги­оне / З. Т. Го­лен­ко­ва, Е. Д. И­гит­хан­ян, И. М. Орехо­ва, Ю. В. Че­ре­в­ко // Со­ци­ол. ис­след. – 2009. – № 9. – С. 108–119. 3. Дю­рк­гейм Э. О раз­де­ле­нии об­щес­твен­но­го тру­да. Ме­тод со­ци­оло­гии : пер. с фр. / Э. Дю­рк­гейм. – М. : На­ука, 1990. – 575 с. 4. За­харов В. Я. Со­ци­аль­не про­бле­мы транс­фор­ма­ции про­мыш­лен­ных пред­при­ятий / В. Я. За­харов, Г. Л. Во­ро­нин, И. В. За­харов // Со­ци­ол. ис­след. – 2014. – № 2. – С. 25–36. 5. Зо­ло­ту­хин В. Е. Па­ра­док­саль­на су­щ­но­сть тру­да / В. Е. Зо­ло­ту­хин // Со­ци­ол. ис­след. – 2010. – № 10. – С. 150–151. 6. Ман­су­ров В. А. Со­ци­оло­гия про­фес­сий. Ис­то­рия, ме­то­до­ло­гия и прак­тика ис­сле­до­ва­ний / В. А. Ман­су­ров, О. В. Юр­чен­ко // Со­ци­ол. ис­след. – 2009. – № 8. – С. 36–46.
8.	Соціально-трудо­ві відносини	Розкрийте сутність соціально-трудо­вих відносин як відносин соціальної нерівності. Визначте місце соціально-трудо­вих відносин в системі суспільних відносин. Дайте характеристику суб'єктів соціально-трудо­вих відносин. Висвітліть основні принципи і методи регулювання відносин соціальної нерівності в трудо­вій сфері. Проаналізуйте механізми соціального захисту працівників в

		сучасному суспільстві. <i>Література:</i> 1. Анурин В. Ф. Справедливость и общественные фонды потребления / В. Ф. Анурин // Социол. исслед. – 1990. – № 12. – С. 66–72. 2. Ахмадинуров Р. М. Социальное партнерство на промышленных предприятиях / Р. М. Ахмадинуров, С. Н. Испулова // Социол. исслед. – 2008. – № 3. – С. 137–139. 3. Колот А. Проблеми розбудови національної моделі соціально-трудових відносин / А. М. Колот // Україна: аспекти праці. – 2002. – № 5. – С. 23–28. 4. Колот А. М. Соціально-трудові відносини: теорія і практика регулювання : монографія / А. М. Колот. – К. : КНЕУ, 2003. – 230 с. 5. Курбатова М. Выбор работниками способов защиты своих трудовых прав / М. Курбатова, Н. Апарина, Е. Каган // Социол. исслед. – 2009. – № 7. – С. 48–60.
9.	Трудовой коллектив как социальный институт	Дайте соціологічне визначення трудового колективу як соціального інституту. Розкрийте соціальні функції трудового колективу та охарактеризуйте трудовий колектив як соціальну організацію підприємства. Опишіть соціальну структуру трудового колективу. Проаналізуйте систему багаторівневих соціальних інтересів в структурі трудового колективу. Зробіть порівняльний аналіз формальної і неформальної структури трудового колективу. Розгляньте типологію трудових колективів. Визначте специфіку та функції первинного трудового колективу. <i>Література:</i> 1. Вакуленко С. М. Соціологія праці : навч.-метод. посіб. / С. М. Вакуленко. – К. : Знання, 2008. – С. 153–169. 2. Лукашевич М. П. Соціологія праці : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Лукашевич. – К. : Либідь, 2004. – С. 345–368. 3. Полторак В. А. Социология труда : справ. / В. А. Полторак. – Днепропетровск : Арт-пресс, 1997. – 148 с. 4. Огаренко В. М. Соціологія малих груп : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Огаренко, Ж. Д. Малахова. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 291 с. 5. Усік О. Ю. Колектив трудовий / О. Усік // Соціологічна енциклопедія / [Соціол. асоц. України ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара] ; редкол. : Астахова В. І. [та ін.] ; уклад. Городяненко В. Г. – К. : Академвидав, 2008. – С. 174–175. 6. Хлопова Т. В. К оценке трудового потенциала предприятия / Т. В. Хлопова, М. П. Дьякович // Социол. исслед. – 2003. – № 3. – С. 67–74.
10.	Методи	Розкрийте сутність та проаналізуйте наукові підходи

	оцінки соціального стану трудового колективу	соціологів та економістів до розуміння поняття «соціальний стан трудового колективу». Обґрунтуйте необхідність оцінки соціального стану трудового колективу з метою підвищення ефективності його діяльності. Покажіть, яку роль відіграє системний та комплексний підходи в оцінці соціального стану трудового колективу. Проаналізуйте зміст і характер соціальних процесів у колективі та опишіть основні характеристики методів оцінки соціального стану. Визначте та опишіть основні критерії за якими слід проводити оцінку соціального стану трудового колективу. <i>Література:</i> 1. Вакуленко С. М. Соціологія праці : навч.-метод. посіб. / С. М. Вакуленко. – К. : Знання, 2008. – С. 153–169. 2. Міцкевич Н.В. Управління соціальним розвитком трудових колективів промислових підприємств на сучасному етапі / Н.В.Міцкевич // Наукові праці: Науково-методичний журнал. Економіка. Правознавство. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. – Вип.149. Т.161. – С. 51 – 55. 3. Сочинська-Сибірцева І. М. Методи оцінки соціального стану трудового колективу / І. М. Сочинська-Сибірцева // Соціально-трудова відносина: теорія та практика . – 2014. – № 2. – С. 396–401.
11.	Соціальні технології: проблеми розробки і впровадження в трудових колективах	Проаналізуйте та систематизуйте підходи економістів до розуміння поняття «соціальна технологія». Опишіть принципи яких слід дотримуватися при розробці соціальних технологій. Дайте розгорнуту характеристику основним елементам системи розробки соціальних технологій, які використовуються у практиці соціального управління трудовим колективом. Обґрунтуйте як слід використовувати соціальні технології в управлінській практиці для виявлення соціальних резервів трудового колективу. Проаналізуйте як даний вид технологій застосовується в українській трудовій практиці й визначте чинники, які перешкоджають їх розробленню та апробації. <i>Література:</i> 1. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносина – К.: Знання, 2006. – 559 с. 2. Гавкалова Н. Л. Соціально-економічний механізм ефективності менеджменту персоналу: методологія та концепція формування. – Харків: ХНЕУ, 2007. – 400 с. 3. Вовк В.А. Формування соціальної політики підприємства: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.09.01 / Харківський національний економічний ун-т. - Х., 2005. – 24 с. 4. Тексти лекцій з курсу «Соціальні технології» (для студентів 3 курсу денної форми навчання напряму 0502 (6.030601) – "Менеджмент" спеціальності 6.050200 - "Менеджмент організацій" / Укл.: Віноградська О.М., Белова Л.О. – Харків:

		ХНАМГ, 2009. – 135 с.
12.	Соціологічні дослідження як джерело інформації про соціально-трудові процеси	Розкрийте сутність та визначте значимість соціологічних досліджень для ринку праці. На прикладі конкретного соціально-трудового процесу опишіть методи збору соціологічної інформації та алгоритм проведення соціологічного дослідження. Поясніть, яким чином слід проводити обробку й аналіз соціологічної інформації. Сформууйте відповідні висновки з дослідження. <i>Література:</i> 1. Борисова Л. М. Мониторинг функционирования системы социально-трудовых отношений Томской области / Л. М. Борисова, Н. В. Ионикан, В. А. Колупаева, В. С. Раковская // Известия Томского политехнического университета. – 2011. – Т. 319. – № 6. – С. 32–36. 2. Жадан О.В. Моніторинг функціонування системи соціально-трудових відносин: методологічний аспект / О.В. Жадан // Актуальні проблеми державного управління. – 2012. – № 2. – С. 453–460. 3. Перепельчук Т.В. Соціологія праці: Навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, ротапінт, 2011. – 234 с. 4. Вербець В.В. Методологія та методика соціологічних досліджень: Навчально-методичний посібник. – Друге вид. доп. і перероб. – Рівне: РДГУ: Інститут соціальних досліджень, 2006. – 167 с.
13.	Трудова поведінка як форма соціальної поведінки	Розкрийте поняття трудової поведінки через категорію «соціальна поведінка». Проаналізуйте трудову поведінку як приватну форму трудової діяльності. Висвітліть функції трудової поведінки, а також визначте її зміст і структуру. Дайте характеристику різним видам трудової поведінки <i>Література:</i> 1. Ребров А. В. Факторы формирования мотивации работников / А. В. Ребров // Социол. исслед. – 2011. – № 3. – С. 38–49. 2. Рожкова Н. Выясняем отношения стимулов и мотивов / Н. Рожкова // Дир. шк. – 2001. – № 9. – С. 35–38. 3. Сардак С. Мотивація та стимулювання працівників вітчизняних підприємств / С. Сардак // Україна: аспекти праці. – 2008. – № 6. – С. 45–51. 4. Смачило В. Регулювання робочого часу як складова нематеріальної мотивації / В. Смачило, О. Колмакова // Україна: аспекти праці. – 2007. – № 8. – С. 49–50. 5. Татарова Г. Г. Типологический анализ для реконструкции социальных типов работников (концептуальное и эмпирическое обоснование) / Г. Г. Татарова, Г. П. Бессокирная // Социол. исслед. – 2011. – № 7. – С. 3–15.
14.	Соціальна мотивація і	Дайте визначення поняття «трудова мотивація» та розкрийте її сутність. Дослідіть функції трудової мотивації та опишіть мотиваційний механізм трудової поведінки.

	соціальне регулювання трудової поведінки	Розкрийте сутність поняття «стимулювання праці». Проаналізуйте методи стимулювання трудової мотивації. Розгляньте соціокультурні підстави трудового поведінки, дослідіть механізм соціальної регуляції трудової поведінки. Перерахуйте функції соціального контролю в сфері трудової діяльності. <i>Література:</i> 1. Дворецька Г. В. Соціологія праці : навч. посіб. / Г. В. Дворецька. – К. : КНЕУ, 2001. – С. 152–180; 181–191, 192–206. 2. Колот А. М. Мотивація персоналу : учеб. пособие для студ. высш. пед. заведений / А. М. Колот. – 2-е изд. – К. : КНЕУ, 2006. – 340 с. 3. Конев И. В. Социологический мониторинг трудового потенциала организации и факторов его эффективного использования / И. В. Конев // Упр. персоналом. – 2005. – №12. – С. 71–74. 4. Ленк Х. Трудовая этика: неизбежность перемен? / Х. Ленк // Человек. – 1998. – № 5. – С. 35–41.
15.	Складові системи мотивації праці персоналу на підприємстві	Визначте складові системи мотивації праці персоналу на підприємстві. Розгляньте теоретичні та методичні проблеми формування системи мотивації. Проаналізуйте розвиток систем мотивації праці. Визначено основні принципи мотивації та запропонуйте методичні засади щодо основних завдань реформування системи мотивації праці. <i>Література:</i> 1. Богиня Д.П., Семикіна М.В. Трудовий менталітет у системі мотивації праці. – Кіровоград: “Поліграф-Терція”, 2002. – 226 с. 2. Дмитренко Г.А. Механізм мотивації високопродуктивного труда в рамках системного управління трудовим колективом. – К.: Знання, 1991. 3. Колот А. М. Мотивація персоналу: Підручник. — К.: КНЕУ, 2002. – 345 с. 4. Сардак С. Мотивація та стимулювання працівників вітчизняних підприємств // Україна: аспекти праці. – 2008. № 6. С. 45-51.
16.	Проблеми працевлаштування молоді в Україні	Дайте оцінку проблемам професійного самовизначення та професійної орієнтації молоді. Для аналізу скористайтеся даними Держкомстату України, не менше як за останні п'ять років, про: випуск фахівців ВНЗ за окремими галузями знань; працевлаштування та зняття з обліку незайнятих випускників навчальних закладів. Поясніть як впливає на рівень безробіття те, що молодь не бажає іти на низькооплачувану чи неprestижну роботу. Обґрунтуйте, яку роль відіграє тіньовий сектор економіки у

		працевлаштуванні молоді та вкажіть на переваги й ризики неформальної зайнятості для роботодавця і молодої людини. Розгляньте зарубіжний досвід розв'язання проблем молодіжного безробіття, наприкладі, шведської, американської чи німецької державної молодіжної політики. Аргументуйте, які групи заходів має вжити український уряд з метою стабілізації ситуації у молодіжному сегменті ринку праці. <i>Література:</i> 1. <i>Штанська О.В.</i> Зарубіжний досвід взаємодії молодіжної політики та політики зайнятості / О.В. Штанська [Електронний ресурс] // Державне будівництво : Електронне наукове фахове видання Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – 2008. – №1. – Спосіб доступу : kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2008-1/doc/5/08.pdf. 2. <i>Онiкiєнко В.В.</i> Молодіжний ринок праці України: проблеми та шляхи вирішення / В.В. Онiкiєнко, Л.Г. Ткаченко. – К. : РВПС України НАН України, Український інститут соціальних досліджень, 2003. – 160 с. 3. <i>Гетьман Є.</i> Молодіжне безробіття: втрачене покоління? [Електронний ресурс] / Є. Гетьман // Економічна правда. – від 2 жовтня 2013. – Спосіб доступу : http://www.epravda.com.ua/publications/2013/10/2/397038/ 4. <i>Валетов Д.М.</i> Проблеми молодіжного безробіття в сучасній Україні / Валетов Д.М., Саржан С.Е. // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Сер. Гуманітарні науки. – 2007. – № 2(34). – С. 138– 142. 5. <i>Волкова Н.В.</i> Політика держави щодо зайнятості молоді та її ефективність / Н.В. Волкова // Науково-теоретичний журнал Дніпропетровської державної фінансової академії. – 2010. – № 1 (23). – С. 26 – 32. 6. <i>Майданік І.П.</i> Українська молодь на ринках праці зарубіжних держав / І.П. Майданік. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2010. – 176 с. 7. <i>Маршавін Ю.</i> Профорієнтація незайнятого населення та молоді як чинник досягнення професійної відповідності попиту і пропозиції на ринку праці / Ю. Маршавін // Україна: аспекти праці. – 2008. – №2. – С.20–24.
17.	Ставлення до праці та задоволеність нею	Сформууйте уявлення про ставлення до праці як соціологічної категорії. Дайте характеристику різним типам ставлення до праці. Проаналізуйте чинники і показники ставлення до праці. Сформулюйте поняття «задоволеність працею». Визначте фактори задоволеності працею. Розгляньте специфіку соціологічного дослідження на тему «ставлення до праці» та динаміку ціннісних орієнтацій у сфері праці.

		<i>Література:</i> 1. Вірна Ж. П. Мотиваційно-смилова регуляція у професіоналізації психолога [Текст] : монографія / Ж. П. Вірна. – Луцьк : Вежа, 2003. – 319 с. 2. Войтович С.А. Удовлетворенность трудом в экстремальных условиях / С. А. Войтович, С. А. Макеев // Социол. исслед. – 1990. – № 1. – С. 59–64. 3. Замфир К. Удовлетворенность трудом: Мнение социолога / К. Замфир. – М. : Политиздат, 1983. – 144 с. 4. Занюк С. Психологія мотивації [Текст] : навчальний посібник / С. Занюк. – К. : Либідь, 2002. – 304 с. 5. Стивенсон Н. Как мотивировать людей [Текст] / Н. Стивенсон ; пер. с англ. – М. : Олімп-Бизнес, 2002. – 236 с. 6. Соціальні результати державних програм: теоретико-методологічні та прикладні аспекти оцінювання : [монографія] / за ред. Е.М. Лібанової ; Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України. – Умань : Видавець «Сочінський», 2012. – 312 с. 7. Темницкий А. Л. Справедливость в оплате труда как ценностная ориентация и фактор трудовой мотивации / А. Л. Темницкий // Социол. исслед. – 2005. – № 5. – С. 81–88. 10
18.	Соціальні аспекти вивчення трудових переміщень	Дайте соціологічне визначення поняттям «трудове переміщення» і «трудова мобільність». Проаналізуйте функції трудових переміщень. Розкрийте основні форми трудових переміщень. Висвітліть специфіку трудової кар'єри як форми трудової мобільності працівника. Аргументуйте фактори трудової мобільності. Проаналізуйте проблеми плинності кадрів. Опишіть та розгляньте соціологічні методи вивчення та управління трудовими переміщеннями <i>Література:</i> 1. Драгунова Т. Роль трансформації міграційного процесу у відтворенні людського потенціалу: теорія і практика / Т. Драгунова // Україна: аспекти праці. – 2005. – №7. – С. 31. 2. Драгунова Т. Державне регулювання ринку праці України: теоретико-методологічний аспект / Т. Драгунова // Україна: аспекти праці. – 2010. – №7. – С. 31. 3. Трудова міграція в Закарпатті в історичному контексті [Електронний ресурс] // Бібліотечний вісник – 2009. – №3. – С. 23–24. – Режим доступу до журн. : http://www.10europeurussia2345/htm/. 4. Прибиткова І. Ринок праці та його міграційний потенціал: суспільний портрет за результатами соціологічних досліджень / Прибиткова І. // Український монітор. – 2003. – №3. – Режим доступу до джерела : www.foreignpolicy.org.ua/ua. 5. Прибыткова И. Занятость, рынок труда и трудовая миграция в Украине / Прибыткова И. // Moldova, Romania, Ucraina: Integrarea, Europeana si migratiunea fortei de munca / “CAPTES”. – Chisinau, 2000. – P. 163–190.

		6. Прибыткова И. Трудовые мигранты в социальной иерархии украинского общества / И. Прибыткова // Социология: теория, методы, маркетинг – 2002. – №4.
19.	Соціальна мобільність населення в умовах ринку	Розгляньте існуючі теоретичні підходи до визначення соціальної мобільності. Особливу увагу зверніть на праці П. Сорокіна. Обґрунтуйте основні обставини та умови, які зумовлюють соціальну мобільність. Дайте характеристику основним її видам та типам. Покажіть якими є тенденції соціальної мобільності в Україні та розвинутих державах світу. <i>Література:</i> 1. Кузьменко Т.М. Соціальна мобільність: наукова ретроспектива та реалії сучасного українського суспільства / Т.М. Кузьменко // Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету. - Запоріжжя: Просвіта, 2008. – Вип. XXIV: Соціальні та національні чинники революцій і реформ в Україні: проблеми взаємовпливів. – С. 288 – 295. 2. Коваліско Н. Сучасні типи соціальної мобільності населення [Електронний ресурс] / Н. Коваліско // Український центр політичного менеджменту. – Режим доступу : http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=68&c=1560. 3. Оксамитна С.М. Суб'єктивне сприйняття соціальної мобільності: досвід міжнародного дослідження та тенденції в Україні / Оксамитна С.М. // Наукові записки НаУКМА. – 2010. – Т. 109: Соціологічні науки. – С. 5 – 12. 4. Переміщення в соціальній структурі та соціальна мобільність [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://soc-education.com/detalnij-konspekt-lekcij-z-soczolog/185-peremishhenya-v-socialnij-strukturi-ta-socialna.html.
20.	Соціальна і трудова адаптація працівників	Визначте специфіку соціологічного підходу до аналізу трудової адаптації як соціального процесу. Сформулюйте функції адаптації та розгляньте види адаптації. Розгляньте структуру трудової адаптації. Виділіть та проаналізуйте об'єктивні та суб'єктивні показники трудової адаптації. Охарактеризуйте основні етапи адаптації працівника. Розгляньте та визначте фактори соціальної і трудової адаптації працівника. Проаналізуйте соціальні технології по оптимізації трудової адаптації молодого фахівця. <i>Література:</i> 1. Богиня Д. Трансформаційні процеси в системі формування національного ринку праці інституційний аспект / Д. Богиня // Україна: аспекти праці. – 2008. – №1. – С. 3–8. 2. Драгунова Т. Роль трансформації міграційного процесу у відтворенні людського потенціалу: теорія і практика / Т. Драгунова // Україна: аспекти праці. – 2005. – №7. – С. 31. 3. Драгунова Т. Державне регулювання ринку праці України:

		теоретико-методологічний аспект / Т. Драгунова // Україна: аспекти праці. – 2010. – №7. – С. 31. 4. Прибыткова І. Ринок праці та його міграційний потенціал: суспільний портрет за результатами соціологічних досліджень / Прибыткова І. // Український монітор. – 2003. – №3. – Режим доступу до джерела : www.foreignpolicy.org.ua/ua 5. Прибыткова І. Занятость, рынок труда и трудовая миграция в Украине / Прибыткова И. // Moldova, Romania, Ucraina: Integrearea, Europeana si migratiunea fortei de munca / “CAPTES”. – Chisinau, 2000. – P. 163–190. 6. Прибыткова И. Трудовые мигранты в социальной иерархии украинского общества / И. Прибыткова // Социология: теория, методы, маркетинг – 2002. – №4.
21.	Процеси співпраці і проблеми згуртованості в трудових колективах	Розкрийте сутність інтеграційних соціально-трудо­вих процесів. З’ясуйте яку роль відіграють процеси співробітництва в сфері праці. Зробіть порівняльний аналіз поняття групової та колективної згуртованості. Розгляньте взаємозв’язок згуртованості колективу і ефективності його діяльності. Виокреміть показники і критерії згуртованості колективу. Розгляньте стадії згуртування трудового колективу. Встановіть фактори згуртування трудового колективу. Проаналізуйте сутність і роль соціально-психологічного клімату в колективі. Опишіть та запропонуйте методи соціологічного вимірювання згуртованості трудового колективу. <i>Література:</i> 1. Вакуленко С. М. Соціологія праці : навч.-метод. посіб. / С. М. Вакуленко. – К. : Знання, 2008. – С. 153–169. 2. Полторак В. А. Соціологія труда : справ. / В. А. Полторак. – Днепропетровск : Арт-пресс, 1997. – 148 с. 3. Ромашов О. В. Соціологія труда : учеб. пособие / О. В. Ромашов. – М. : Гардарики, 2001. – 318 с. 4. Огаренко В. М. Соціологія малих груп : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Огаренко, Ж. Д. Малахова. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 291 с. 5. Соціальні технології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти / В. Я. Матвієнко. – К. : Українські пропілеї, 2001. – 446 с.
22.	Суперництво та соціально-трудо­ві конфлікти	Розгляньте специфіку соціологічного аналізу процесів суперництва в сфері праці. Висвітліть основні форми суперництва в трудовому колективі. Проаналізуйте поняття соціальної напруженості, фактори і стадії її розвитку. Дайте характеристику соціально-трудо­вому конфлікту як формі суперництва. Виділіть функції соціального конфлікту в трудовому колективі. Визначте та охарактеризуйте причини і стадії протікання соціально-трудо­вих конфліктів. Дослідіть методи діагностики і вирішення трудових

		конфліктів. Перерахуйте методи соціологічного вимірювання соціальної напруженості в трудовому колективі. <i>Література:</i> 1. Огаренко В. М. Соціологія малих груп : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Огаренко, Ж. Д. Малахова. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 291 с. 2. Платонов Ю. З. Социальные конфликты на производстве / Ю. З. Платонов // Социол. исслед. – 1991. – № 11. – С. 20–25. 3. Полторак В. А. Социология. Основы социологии труда и управления / В. А. Полторак. – К. : УМК ВО, 1992. – С. 102–110. 4. Соціальні технології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти / В. Я. Матвієнко. – К. : Українські пропілеї, 2001. – 446 с. 5. Соціологія праці та зайнятості: шляхи інституціоналізації і перспективи розвитку : зб. наук. пр. V Міжнар. наук.-практ. конф. / [упоряд. М. П. Лукашевич, М. В. Туленков, С. П. Барматова, О. Ю. Вілкова ; за заг. ред. М. П. Лукашевича]. – К. : ІПК ДСЗУ, 2014. – 157 с. 6. Соціологія праці та управління : термінолог. слов.-довід. / відп. ред. В. А. Полторак. – К., 1993. – 144 с.
23.	Соціологія управління як галузь соціологічної науки	Розкрийте поняття та сутність управління. Поясніть управління в соціальних системах. Виділіть об'єкт та предмет соціології управління. Проаналізуйте розмаїття підходів до визначення предмету соціології управління. Визначте основні завдання та функції соціології управління. Розкрийте, що є спільного та відмінного між соціальним менеджментом та соціологією управління. Опишіть взаємозв'язок соціології управління з суміжними науковими дисциплінами. Проаналізуйте специфіку управління в соціальних системах на відміну від управління технічними та біологічними системами. Наведіть приклади проявів соціального управління на різних рівнях управління в суспільстві (державний, муніципальний). Які, на вашу думку, проблеми постають перед соціологією управління в наш час, та які є перспективні напрямки дослідження явищ і процесів, що знаходяться в площині соціології управління <i>Література:</i> 1. Абрамов <u>Р.Н.</u> Менеджериализм и академическая профессия. Конфликт и взаимодействие / <u>Роман Николаевич Абрамов</u> // <u>Социологические исследования</u>. – 2011. – № 7. – С. 37-47. 2. Актуальные проблемы социологии управления: материалы круглого стола // <u>Социологические исследования</u>. – 1998. – № 2. – с. 98 – 107.

		3. Андреев С.С. Теория социального управления. Объективная необходимость и сущность социального управления / С.С. Андреев // Соціально-гуманітарні знання. – 2000. – № 6.- С. 91 – 109. 4. Андреев С.С. Теория социального управления. Субъект и объект социального управления / С.С. Андреев // Соціально-гуманітарні знання. – 2001. – № 1. – с. 80 – 96. 5. Горин Д.Г. Социокультурные аспекты теории управления / Д.Г. Горин // Образование и общество. – 2001. – № 1(7). – С. 12 – 16. 6. Кравченко А.И., Тюрина И.О. Социология управления: фундаментальный курс: Уч. пособие [Электронный ресурс] / А.И. Кравченко, И.О. Тюрина. – М.: Академический Проект, 2005. – 1136 с. – Режим доступа: http://www.twirpx.com/file/103874/
24.	Сутність та зміст соціального управління	Розгляньте суб'єкт, об'єкт та цілі соціального управління. Обґрунтуйте вимоги яким повинні відповідати цілі соціального управління. Розкрийте сутність цілепокладання як основного елементу в процесі управління. Проаналізуйте поняття управлінських відносин та її внутрішню структуру. Виділіть принципи, закони, методи соціального управління. Зверніть увагу на самоврядування як метод управління. <i>Література:</i> 1. Бабосов Е. М. Социология управления: Уч. пособие [Текст] / Е. М. Бабосов. – Минск, 2004. – 287 с. 2. Зборовский Г. Е., Костина Н. Б. Социология управления: Уч. Пособие [Текст] / Г. Е. Зборовский, Н. Б. Костина. – М., 2004. – 270 с. 3. Кравченко А. И., Тюрина И. О. Социология управления: фундаментальный курс: Уч. пособие [Текст] / А. И. Кравченко, И. О. Тюрина. – М., 2008. – 983 с. 4. Попов С. Г. Социальный менеджмент [Текст] / С. Г. Попов. – М., 2000. – 380 с. 5. Ромашов О. В., Ромашова Л. О. Социология и психология управления: Уч. пособие [Текст] / О. В. Ромашов, Л. О. Ромашова. – М., 2002. – 512 с. 6. Удальцова М. В. Социология управления: Учебник [Текст] / М. В. Удальцова. – М., 2002. – 142 с.
25	Розвиток управлінської думки та основні теорії управління	Визначте передумови виникнення соціології управління. Зверніть увагу на періодизацію основних етапів розвитку управління як науки. Розкрийте особливості донаукового та класичного етапів розвитку соціології управління. Проаналізуйте вплив наукових здобутків О. Конта, Е. Дюркгейма, М. Вебера, К. Маркса на становлення і розвиток соціології управління. Охарактеризуйте сучасний етап розвитку соціології управління: концепції та

		представники. Класична школа управління: Ф. Тейлор, А. Файоль. Концепція людських відносин: Е. Мейо, А. Маслоу, Ф. Герцберг, Д. Макгрегор. Сутність емпіричної школи управління, її представники: Л. Ньюмен, Е. Дейл, С. Девіс, П. Друкер, Г. Кунц, Р. Фелк, Г. Лівітт та ін. Системний та ситуативний підходи до управління. Яким є внесок у розвиток управлінської думки представників структурно-функціонального аналізу Т. Парсонса і Р. Мертона. Розвиток вітчизняної соціології управління: персоналії, основні ідеї. Дослідіть проблематику досліджень соціології управління в сучасному українському суспільстві. <i>Література:</i> 1. Бабосов Е.М. Социология управления: Уч. пособие / Е.М. Бабосов. – Минск: ТетраСистемс, 2010. – 288 с. 2. Башин Ю.Б. Эволюция концепций социального управления / Ю.Б. Башин // Социальная политика и социология. – 2006. – № 1. – С. 32 – 50. 3. Давыдов Ю.Н. Веберовская социология капитализма / Ю.Н. Давыдов // Социологические исследования. – 1994. – № 8 – С. 185-193; № 10. – С.165-175. 4. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда: Метод социологии. / Э. Дюркгейм. – М.: Наука, 1991. – 576 с. 5. Заветний С.О. Соціальне управління як система / С.О. Заветний // Наук. записки Харківського. військового унів-ту. – Харків, 1999. – Вип. 4. – С. 43-46.
26	Управлінський цикл, його структура	Розгляньте зміст сутності управлінського рішення. Внутрішні та зовнішні обмеження, які необхідно враховувати при підготовці рішення. Проаналізуйте особливості прийняття індивідуального та колегіального управлінського рішення. Виділіть переваги і недоліки групового та індивідуального ухвалення рішення. Дайте характеристику факторам, які впливають на процес прийняття рішення (інформаційні, мотиваційні, характерологічні, технологічні). Розгляньте принципи прийняття ефективних рішень. Покажіть як здійснюється соціальний контроль й оцінка ефективності управління як завершальна стадія управлінського циклу. Визначте способи здійснення соціального контролю. Опишіть функції та різновиди соціального контролю та критерії оцінки ефективності управління. <i>Література:</i> 1. Ермаков Ю.А. Манипуляция личностью: Смысл, приемы, последствия / Ю.А. Ермаков. – Екатеринбург: Изд-во Уральского университета, 1995. – 203 с. 2. Кара-Мурза С. Манипуляция сознанием [Электронный ресурс].

		/ Сергей Кара-Мурза. – М.: Алгоритм, 2000. – 464 с. – Режим доступа: http://www.kara-murza.ru/manipul.htm 3. Лебон Г. Психология народов и масс / Гюстав Лебон. – СПб.: Макет, 1995. – 311 с. 4. Пригожин А.И. Современная социология организаций: Учебник. / А.И. Пригожин. – М.: ИНТЕРПРАКС, 1995. – 296 с.
27	Керівник в системі управління	Проаналізуйте та розгляньте особливості ефективного керівництва. Визначте роль керівника на різних етапах діяльності організації. Висвітліть особливості трудової діяльності керівника сучасного підприємства в сучасних умовах української ринкової економіки. Розгляньте специфічні особливості, які виникають в управлінському процесі. Запропонуйте нові підходи до формування керівника-лідера. <i>Література:</i> 1. Башмаков Н. Про статус керівника підприємства, установи, організації: деякі невирішені питання // Право України. – 1999. – №2. – С.34. 2. Лапуста М. Планирование и распределение рабочего времени руководителя [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.management.webstandart.net/articles/1002. 3. Корнев Э.Н. Анализ современного состояния системы корпоративного управления в Украине // Экономика: Менеджмент. Підприємництво: Зб. наук. праць. –2001. –№ 4. –С. 180 – 190. 4. Крупчан О.Д. Організація виконавчої влади: Монографія. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 132 с. 5. Кисіль Л.С. Керівник підприємства: компетенція та адміністративна відповідальність. – К.: «Наукова думка», 1998. – 82 с.
28	Управління конфліктами	З'ясуйте сутність та природу виникнення конфліктів в організації. Проаналізуйте теоретичні засади управління конфліктами, дослідіть основні підходи до управління конфліктами та стресами в колективі. Розкрийте передумови, форми і способи вирішення конфліктів. Висвітліть погляди науковців стосовно управління конфліктними ситуаціями. Вкажіть сучасні проблеми, пов'язані з конфліктами, та запропонуйте шляхи їх усунення. <i>Література:</i> 1. Зінчина, О.Б. Конфліктологія: навч. посібник [Текст] / О.Б. Зінчина. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 164 с. 2. Мескон, М.Х. Основы менеджмента: пер. с англ. [Текст] / М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М.: Вильямс, 2009. – 692 с. 3. Криворучко, О. Аналіз конфлікту в колективі [Текст] / О. Криворучко // Персонал. – 2003. – № 4 – 5. – С. 101 – 103. 4. Конфликтология: учебник для вузов [Текст] / В.П. Ратников, В.Ф. Голубь, Г.С. Лукашова и др.; под ред. проф. В.П. Ратникова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 512 с. 5. Мороз, О.О. Теорія конфліктів в контексті побудови загальної

		моделі ефективності сучасного підприємства: монографія [Текст] / О.В. Мороз, О.А. Сметанюк, О.В. Лазарчук. – Вінниця: ВНТУ, 2010. – 256 с.
29	Засоби соціальної діагностики та соціологічне дослідження управління	Розкрийте суть понять соціальне передбачення та соціальне прогнозування. Висвітліть наукові основи соціального прогнозування: історію й сучасність, звертаючи увагу на прогнозування в управлінській діяльності та його різновиди. Наведіть приклади розробок соціально-економічних, соціально-екологічних, соціально-демографічних і соціально-політичних прогнозів. Розгляньте соціальне проектування та його методи. Розкрийте поняття соціальної діагностики. Проаналізуйте методологію та методи соціологічного дослідження в управлінні. <i>Література:</i> 1. Еркін А.В. О соотношении понятий “социологическая диагностика” и “социологическое исследование” / Андрей Васильевич Еркін // Социологические исследования. – 2012. – № 12. – С. 97 – 99. 2. Кузин М.В. К вопросу о параметрической диагностике социальных объектов в практике управления / Максим Викторович Кузин // Социологические исследования. – 2011. – № 7. – С. 83 – 89. 3. Рапопорт В.Ш. Диагностика управления: практический опыт и рекомендации. / В.Ш. Рапопорт. – М.: Экономика, 1998. – 128 с. 4. Резник Ю.М. Социальная инженерия в системе социологического образования / Ю.М. Резник // Социологические исследования. – 1994. – №5. – С. 14 – 22. 5. Резник Ю.М. Формирование институтов гражданского общества: социоинженерный подход / Ю.М. Резник // Социологические исследования. – 1994. – №10. – С. 21 – 30.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Бабосов Е.М. Социология управления: Уч. пособие / Е.М. Бабосов. – Минск: ТетраСистемс, 2010. – 288 с.
2. Гаєвський Б.А., Ребкало В.А. Культура державного управління: організаційний аспект: Монографія / Б.А. Гаєвський, В.А. Ребкало. – К.: Вид-во УАДУ, 1998. – 144 с.
3. Галкина Т.П. Социология управления: от группы к команде. Учеб. пособие. / Т.П. Галкина. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 224 с.
4. Вакуленко С. М. Соціологія праці : навч.-метод. посіб. / С. М. Вакуленко. – К. : Знання, 2008. – 262 с.

5. Дворецька Г. В. Соціологія праці : навч. посіб. / Г. В. Дворецька. – К. : КНЕУ, 2001. – 244 с.
6. Димитрова Л.М. Соціологія управління та організацій: Навч. посібник для вузів / Л.М. Димитрова [2-ге вид., випр. і доп]. – К.: Літера-К: Політехніка НТУУ “КПІ”, 2005. – 152 с.
7. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда: Метод социологии. / Э. Дюркгейм. – М.: Наука, 1991. – 576 с.
8. Зборовский Г.Е., Костина Н.Б. Социология управления: Уч. Пособие / Г.Е. Зборовский, Н.Б. Костина. – М.: ГАРДАРИКИ, 2007. – 272 с.
9. Кравченко А.И., Тюрина И.О. Социология управления: фундаментальный курс: Уч. пособие [Электронный ресурс] / А.И. Кравченко, И.О. Тюрина. – М.: Академический Проект, 2005. – 1136 с. – Режим доступа: <http://www.twirpx.com/file/103874/>
10. Лукашевич М. П. Соціологія праці : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Лукашевич. – К. : Либідь, 2004. – 440 с.
11. Ромашов О. В. Социология труда : учеб. пособие / О. В. Ромашов. – М. : Гардарики, 2001. – 318 с.
12. Соціально-трудо́ві відносини: питання теорії та практики : навч. посіб. / Осовий Г. В., Жуков В. І., Руденко В. М., Семеніхін В. О. – К. : АПСВ, 2005. – 411 с.
13. Тощенко Ж. Т. Социология труда : учебник для вузов / Ж. Т. Тощенко, Г. А. Цветкова. – М. : Центр социального прогнозирования и маркетинга, 2012. – 464 с

Додаткова література

1. Адамчук В. В. Экономика и социология труда / В. В. Адамчук, О. В. Ромашов, М. Е. Сорокина. – М. : ЮНИТИ, 2008. – 407 с.
2. Андреев С.С. Теория социального управления. Объективная необходимость и сущность социального управления / С.С. Андреев // Соціально-гуманітарні знання. – 2000. – № 6.- С. 91 – 109.
3. Андреев С.С. Теория социального управления. Субъект и объект социального управления / С.С. Андреев // Соціально-гуманітарні знання. – 2001. – № 1. – С. 80 – 96.
4. Анкудинов А. Б. Удовлетворенность работой и ее детерминанты: результаты статистического моделирования на панельных данных / А. Б. Анкудинов, М. Н. Беляева, О. В. Лебедев // Социол. исслед. – 2013. – № 11. – С. 75 – 83.
5. Ахмадинуров Р. М. Социальное партнерство на промышленных предприятиях / Р. М. Ахмадинуров, С. Н. Испулова // Социол. исслед. – 2008. – № 3. – С. 137 – 139.
6. Бакштановский В. И. Профессиональная этика: социологические ракурсы / В. И. Бакштановский, Ю. В. Согомонов // Социол. исслед. – 2005. – № 8. – С. 3 – 12.

7. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания / Питер Бергер, Томас Лукман [Перевод Е. Руткевич]. - М.: Медиум, 1995. – 323 с.
8. Бессокирная Г. П. Динамика ценности и мотивов труда (2000–2007 гг.) / Г. П. Бессокирная // Социол. исслед. – 2010. – № 2. – С. 56–63.
9. Буко С. Корпоративна соціальна відповідальність як принцип ціннісно зорієнтованого менеджменту / С. Буко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2006. – № 2. – С. 149 - 158.
10. Войтович С. А. Удовлетворенность трудом в экстремальных условиях / С. А. Войтович, С. А. Макеев // Социол. исслед. – 1990. – № 1. – С. 59–64.
11. Волков Ю. Е. К выработке современного представления о сущности труда / Ю. Е. Волков // Социол. исслед. – 2009. – № 3. – С. 27–35.
12. Гавриленко І.М. Соціальні передумови формування американської та японської моделей управління / І.М. Гавриленко // Вісник Акад. правових і соціальних відносин Федерації профспілок Укр. – 2007. – № 1. – С. 7 – 11.
13. Генкин Б. М. Экономика и социология труда / Б. М. Генкин. – М. : НОРМАИНФРАМ, 2010. – 416 с.
14. Голенкова З. Т. Социальные характеристики трудовой занятости в регионе / З. Т. Голенкова, Е. Д. Игитханян, И. М. Орехова, Ю. В. Черевко // Социол. исслед. – 2009. – № 9. – С. 108–119.
15. Денисенко І.Д. Сучасна теорія конфлікту: проблеми експлікації, демаркації, класифікації / І.Д. Денисенко // Українській соціум. – 2013. – № 3. – С. 32 – 43
16. Єганов В.В. Поняття стилю державно-управлінської діяльності / В.В. Єганов // Вісн. НАДУ при Президентові України. – 2005. – № 2. – С. 274 – 280.
17. Заветний С.О. Соціальне управління як система / С.О. Заветний // Наук. записки Харківського. військового унів-ту. – Харків, 1999. – Вип. 4. – С. 43 – 46.
18. Захаров В. Я. Социальные проблемы трансформации промышленных предприятий / В. Я. Захаров, Г. Л. Воронин, И. В. Захаров // Социол. исслед. – 2014. – № 2. – С. 25–36.
19. Зелінська Я. Саморегуляція поведінки у стресових ситуаціях / Я. Зелінська // Соціальна психологія. Український науковий журнал. – 2011. – № 5. – С. 67–75.
20. Земнухова Л. В. Профессиональная общность работников сферы информационных технологий: сетевой аспект / Л. В. Земнухова // Социол. исслед. – 2014. – № 1. – С. 146–150.
21. Золотухин В. Е. Парадоксальная сущность труда / В. Е. Золотухин // Социол. исслед. – 2010. – № 10. – С. 150–151.
22. Карлюкова О. С. Профессиональное общение: особенности неформальных практик / О. С. Карлюкова // Социол. исслед. – 2010. – № 7. – С. 115–121.

- 23.Кацва А. М. Протестное движение рабочего класса / А. М. Кацва // Социол. исслед. – 2008. – № 3. – С. 38–42.
- 24.Кіслов В.В. Інформаційна культура державного управління в умовах глобалізації / В.В. Кіслов // Український соціум. – 2008. – № 3. – С. 132 – 141.
- 25.Кравцов С.О. Професійна назва роботи крізь призму соціології / С.О. Кравцов // Український соціум. – 2013. – № 3. – С. 63 – 76.
- 26.Ковтун О. С. Формування корпоративної культури господарської організації в умовах транзитного суспільства / О.С. Ковтун // Український соціум. – 2013. – № 3. – С. 54 – 62.
- 27.Козырева П. М. К вопросу о доверии в трудовых коллективах / П. М. Козырева // Социол. исслед. – 2008. – № 11. – С. 24–33.
- 28.Колот А. Проблеми розбудови національної моделі соціально-трудових відносин / А. М. Колот // Україна: аспекти праці. – 2002. – № 5. – С. 23–28.
- 29.Колот А. М. Мотивація персоналу : підручник / А. М. Колот, С. О. Цимбалюк. – К. : КНЕУ, 2011. – 397 с.
- 30.Колот А. М. Соціально-трудові відносини: теорія і практика регулювання : монографія / А. М. Колот. – К. : КНЕУ, 2003. – 230 с.
- 31.Коляденко Н. В. Теоретико-методичні основи та інструментарій сприяння розвитку трудової активності і конкурентоспроможності інвалідів на ринку праці : монографія / Н. В. Коляденко. – К. : ІПК ДСЗУ, 2014. – 234 с.
- 32.Маковецький А. Ф. Соціологія організації та управління: Навч. посібник / А. Ф. Маковецький. – Чернівці: Рута, 2006. – 76 с.
- 33.Нагаєв В. Мистецтво управлінської діяльності і лідерство / В. Нагаєв // Персонал. – 2007. – № 7. – С. 65 – 72.
- 34.Нижник Н., Пашко Л. Управлінська культура: теоретичне поняття чи управлінська поведінка? / Н. Нижник, Л. Пашко // Політичний менеджмент. – 2005. – № 5 (14). – С. 103 – 113.
- 35.Огаренко В. М. Соціологія праці : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Огаренко, Ж. Д. Малахова. – К. : Центр навч. л-ри, 2005. – 303 с.
- 36.Огаренко В. М. Соціологія малих груп : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Огаренко, Ж. Д. Малахова. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 291 с.
- 37.Олійник О.О. Соціологічне дослідження корпоративної соціальної відповідальності в регулюванні ризиків у соціально-трудових відносинах / О.О. Олійник // Український соціум. – 2012. – № 2. – С. 107 – 120.
- 38.Праця України у 2012 році : Статистичний збірник – К. : Державна служба статистики України, 2013. – 322 с.
- 39.Палеха Ю.І. Ключі до успіху, або організаційна та управлінська культура: Навч. посібник [Електронний ресурс] / Ю.І. Палеха. – К.: Вид-

- во Європ. унту, 2002, - 337 с. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/626945/>
40. Пилипенко В.Є. Людина в ринковому суспільстві: орієнтації, поведінка, культура / В.Є. Пилипенко. – К.: ПЦ “Фоліант”, 2005. – 224 с.
41. Рахманов О.А. Кар’єра топ-менеджера великої корпорації в країнах заходу: ретроспективний соціологічний вимір / О.А. Рахманов // Українській соціум. – 2013. - № 3. – С. 86 – 98.
42. Решетніченко Н.В. Генеза управління суспільством / Н.В. Решетніченко // Грані. – 2000. – № 1. – С. 41 – 48.
43. Ребров А. В. Факторы формирования мотивации работников / А. В. Ребров // Социол. исслед. – 2011. – № 3. – С. 38–49.
44. Романов П. В. Мир профессий: пересмотр аналитических перспектив / П. В. Романов, Е. Р. Ярская-Смирнова // Социол. исслед. – 2009. – № 8. – С. 25–35.

Деякі міжнародні бази статистичних даних та основні міжнародні економічні звіти

1. Доповідь про людський розвиток [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hdr.undp.org/en/>.
2. Різноманітні статистичні дані для країн-членів ОЕСР (Організація економічного співробітництва та розвитку), зокрема статистика ринку праці [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oecd-ilibrary.org/statistics> а також сайт <http://www.oecd.org/>, вкладка Statistics.
3. Міжнародна організація праці, її звіти Global Wage Report, Global Employment Trends, World of Work Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ilo.org/global/publications/lang--en/index.htm>.
4. Дані по освіті – база даних ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/default.aspx>.
5. Нерівномірність розподілу доходів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_income_equality.

6. Полоції країни, відображені у відомих міжнародних економічних рейтингах і звітах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.weforum.org/reports>.

Додаток 1

Зразок оформлення титульної сторінки

Міністерство освіти та науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Кафедра правознавства, соціології та політології

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

з курсу «Соціологія праці і управління»

на тему: «Становлення і розвиток соціології праці в Україні»

Виконав:

студент гр. С-33
Петров А.С.

/ підпис /

Перевірив:

к.соц.н.,
Гвоздецька Б.Г.

/ підпис /

Дрогобич 20__

Додаток 2

Зразки оформлення плану індивідуальної роботи

План роботи

ЗМІСТ

	35
ВСТУП	3
1. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІОЛОГІЇ ПРАЦІ.....	5
2. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМАТИКИ ЕМПІРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З СОЦІОЛОГІЇ ПРАЦІ	10
3. СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ	15
ВИСНОВКИ	21
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	23
ДОДАТКИ	27

Додаток 3

Зразок оформлення списку джерел, що використовується

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Статті у журналах	
Один автор	Головіна Н.М. Соціально-психологічні аспекти трудової міграції в Україні / Н.М. Головіна, О.С. Головіна // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 5. – С. 131 – 142.
Два автори	Головіна Н.М. Соціально-психологічні аспекти трудової міграції в Україні / Н.М. Головіна, О.С. Головіна // Актуальні

	проблеми економіки. – 2011. – № 5. – С. 131 – 142.
Статті у збірниках	
Один автор	Кузьменко І.В. Ринок праці: виклики сьогодення та перспективи становлення в умовах інформаційного суспільства / І.В. Кузьменко // Економіка: проблеми теорії та практики : Збірник наукових праць. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2009. – Вип. 257 : В 7 т. Т. VII. – С. 1842 – 847.
Статті у електронних виданнях	
Один автор	Біль А.М. Законодавче забезпечення трансформації освітніх реформ: порівняльний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду [Електронний ресурс] / А.М. Біль // Ефективна економіка : Електронне наукове фахове видання Дніпропетровського державного аграрного університету. – 2011. – № 7. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=634
Матеріали конференцій	
Один автор	Шупик І.І. Особливості розвитку Болонської системи освіти в Україні / І.І. Шупик // Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. молодих учених [«Організаційно-економічні проблеми регіонального розвитку в сучасних умовах»], (Сімферополь, 29 квітня 2011 р.) / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України ; Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського ; Кримський інститут проблем трансформації. – Сімферополь : Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2011. – С. 90 – 92.
Один автор	Дудар І.Ф. Освіта як фактор економічного зростання / І.Ф. Дудар // Сучасні тенденції економічної теорії і практики: світовий досвід та вітчизняні реалії : Збірник наук.-метод. праць Міжн. наук.-практ. конф., (Херсон, 18–19 листопада 2010 р.) / МОН України ; Херсонський державний університет ; Економіко-юридичний факультет. – Херсон : Видавництво ХДУ, 2010. – С. 31 – 33.
Підручники	
Три автори	Панько Т.І. Європейська система вищої освіти : підруч. для студ. гуманітар. спец. вищ. навч. закл. / Т.І. Панько, І.М. Кочан, Г.П. Мацюк. – Львів : Світ, 2012. – 216 с.
Навчальні посібники	
Один автор	Гриник А.В. Соціологія праці і управління: Наочний навчально-методичний посібник / А.В. Гриник. – Дрогобич : РВВ ДДПУ імені Івана Франка, 2013. – 269 с.
Декілька авторів (більше 3-х)	Економічні системи суспільства: Навчальний посібник / [С.В. Фомішин, А.В. Уманців, А.О. Єгоров та ін.] ; За ред. С.В. Фомішина. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2013. – 416 с.

Електронні посібники	
	Богомольний Б.Р. Соціальна політика держави [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III-IV рівнів акредитації / Б.Р. Богомольний, В.В. Кононенко, П.М. Чуєв. – Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. – Режим доступу до посіб. : http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=634
Однотомні видання	
П'ять і більше авторів	Національна система освіти / [Власов П.К. та ін.] ; під ред. Г.С. Чумаченка. – [3-є вид.]. – Х. : Гуманітар. центр, 2007. – 510 с.
Монографії	
колективні	Становлення економіки України у післякризовий період: ризики та проблеми розвитку : Колективна монографія / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. – Умань : Видавець «Сочінський», 2012. – 416 с.
Одноосібні	Рибчук А.В. Глобальна виробнича інфраструктура світового господарства: теорія і практика : монографія / А.В. Рибчук. – Дрогобич : Вимір, 2009. – 436 с.
Законодавчі матеріали	
	Трудовий кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).
	Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами : офіц. текст : за станом на 1 черв. 2006 р. : зб. нормат. актів. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 306 с.
Дисертації	
	Копистинська І.М. Соціальна політика України та розвинутих держав світу : дис. ... канд. екон. наук: 10.01.08 / І.М. Копистинська. – К., 2004. – 223 с.
Автореферати	
	Новосад І.Я. Управління соціально-економічним розвитком регіону : автореф. дис. ... канд. техн. наук : 05.02.08 / І.Я. Новосад. – Тернопіль, 2007. – 20 с.

Додаток 4 а

Зразок оформлення посилань

З економічного погляду сильний середній клас – це надійна і прогнозована база оподаткування, стабільний споживач із високою купівельною спроможністю та водночас внутрішній інвестор¹⁾.

До «нового» середнього класу відносять тих, хто володіє інтелектуальною власністю, а також тих хто має навички складної трудової

діяльності: менеджерів, осіб вільних професій, інтелігенцію і кваліфікованих робітників ²⁾.

¹⁾ **Чунаєв О.Л.** Формування середнього класу в Україні / О.Л. Чунаєв // Економічний розвиток і державна політика. – 2011. – Вип. 10. – С. 45 – 58.

²⁾ **Ковальова В.Т.** Багаті мають поділитися / В.Т. Ковальова // Урядовий кур'єр. – 11 серпня 2011. – №147. – С. 3.

Додаток 4 б

Зразок оформлення посилань

Вивчаючи вплив освіти на формування бідності населення, науковці Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України з'ясували те, що серед домогосподарств, голова яких має повну вищу освіту, рівень бідності в 3,2 рази поступається показнику домогосподарств, де «господар» має лише базову середню освіту [5, с. 63].

Відповідно до дослідження Київського міжнародного інституту соціології, нині 17 % українців вважають себе бідними (у 2008 році – 11 %). Науковці називають бідними тих, кому бракує грошей на їжу. Найменшу зарплатню нині отримують у текстильній, взуттєвій, швейній, деревообробній галузях промисловості [11, с. 312].

Додаток 5 а

Зразок оформлення таблиці

Таблиця 1

Показники багатовимірного індексу бідності та показники сприйняття індивідуального добробуту ¹⁾

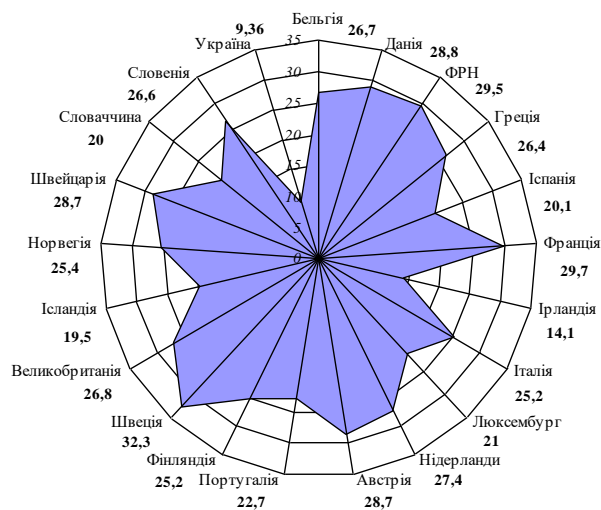
Показники БІБ 2000-2008 рр.						
Рейтинг країн за ІЛР	БІБ, %	Населення в зоні ризику багато вимірної бідності, %	Населення як мінімум з одним видом гострої депривації			Національний рівень бідності
			Освіта, %	Здоров'я, %	Рівень життя, %	
36. Угорщина	0,003	3,8	0,1	4,5	0,0	-

48. Латвія	0,001	1,3	0,1	1,6	1,1	5,9
69. Україна	0,008	1,2	6,2	2,1	0,2	19,5
Показники сприйняття індивідуального добробуту 2006-2009 рр.						
Рейтинг країн за ІЛР	Загальна задоволеність життям, всього (0 – найнезадоволеніші, 10 – найзадоволеніші)	Задоволеність розмірами власного добробуту				
		Робота (% задоволених працюючих респондентів)	Власне здоров'я (% загальної кількості задоволених респондентів)	Рівень життя (% загальної кількості задоволених респондентів)		
2. Австралія	7,9	91	82	85		
36. Угорщина	5,7	83	69	43		
48. Латвія	5,4	79	63	33		
69. Україна	5,3	71	55	23		

¹⁾ **Курбанов К.Р.** Диференціація розподілу доходів як фактор впливу на економічний розвиток країни / К.Р. Курбанов, О.І. Пушкар // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму : збірник наукових праць. – 2011. – № 1 (4). – С. 211 – 217.

Додаток 5 б

Зразок оформлення графіків

Рис. 1.1. Соціальні виплати в Україні та країнах Європи у 2014 р., % до ВВП